

Vaqif Yusifli

Filologiya elmləri doktoru

Qubada bir şair yaşayır

(Zakir Məmmədin 70 yaşı tamamdır)

Qubada öncə Ramiz Qusarçaylı-nı tanıdım. İlk şeirlərindən möhtəşən "Vətən" poemasına qədər mü-kəmməl ŞAİR obrazı ilə qarşılaş-dım. Müasir Azərbaycan poeziya-sında Ramizin yeri əvəzsizdir. Bu haqda yazmışam da...

Amma Qubada bir şairimizdə yaşayır - Zakir Məmməd. O Zakir Məmməd ki, onun adının qarşısın-da heç bir tərəddüd eləmədən bö-yük hərflərlə ŞAİR kəlməsini yazı-bilərik. Amma gecikmişik bu ŞAİR kəlməsini yazmağa, çünki 43 il bundan öncə böyük şairimiz Hü-seyn Arif Zakiri - Qubadan onun

*Əlim, ayağım quru.
Mən sözlə oynamışam,
Bu, ayrı bir əhvalat
Bu ayrı bir əhvalat.*

Sözlə oyun oynamaq sözə ta-pınmaq, onu ram etmək ya ona məğlub olmaq... Zakir Məmmədin sözlə oyunu elə əsl şairlərin sözü ehya eləmək, onun gücü ilə ürəyi-nin odunu sözlərin yaratdığı mənə-larda yaşatmaq deyilmi?

Zakir Məmmədin bütün şeirləri-ni 2012-ci ildə onun "Bağışla" şeir-lər, poemalar kitabına nəzər sal-dıq. Nə yazıb yox, nədən yazmayıb sualını veririk. Baxın:

*Su kəssə də aranı,
Dağ tutsa da oranı,
Göy yağdırsa boranı
Qalxsə qar dizə, gedək,
Çıxıb Təbrizə gedək.*

*Alıb biz də söz döndərək,
Aöz alıb gedənə sarı.
Bu dinləyən könlümüzü
Çevirək Vətənə sarı.*

*Nə vaxtdır boynu əyri yox,
Bənövşələr düz bitir.
Boyun əyir boynu düzlər,
Boynu yoğun kişiler.
Bənövşəli çəməndə
nə vaxtdır
ot yox, öküz bitir.*

*Bu dağlarda
İgidi igid eyləyən atı idi.
At həm ona arxa idi,
Həm də onun adı idi.
Gün-güzəran, dolanacaq,
Yanan lampə, yanan ocaq.*

*Sadə idi, adi idi
Halallığa boyun əymək,
Qanun idi, qayda idi,
Əmin-səmin kəslər vardı,
Hər biri
bir Sabir idi, Hadi...
Bu dağlarda nələr yoxdu!
Hanı idi?*

*Yurd-yuva tiksəm özümə,
İmarəti sən olarsan.
Yeddi iqlimdən adlasaq,*

Mən bu şeir parçalarına münasibət bildirmədim. Onlar öz-özünü təhlil edir.

Zakir Məmməd ədəbi tənqidlədə məşğuldur. Hiss olunur ki, o, ədəbiyyat haqqında fikir və mülahizə-lərini elmi-publisistik formada ifadə etməyə can atır və çox zaman buna nail olur. Həm də heç kimin təsirinə qapılmır, yalnız öz düşündüklərini qələmə alır. Onun Xalq şairi Rəsul Rzağa həsr etdiyi iki məqaləsi ("Rəsul Rzanın doğum tarixi", "Ömürün rəngləri", "Rəng-lərin ömrü") sərbəst düşüncə tərzi-ni əks etdirir. Yazır: "R.Rzanın poeziyasını bir "sərgi salonu"na" bənzətsək, orda diqqəti cəlb edən bir şəkil görürsən - adı "insanlığın ömür yolu". Rəsul Rzanın "Rəng-lər" silsiləsinə həsr etdiyi məqalə də orijinallığı ilə seçilir".

Zakir Məmməd və onun yaradı-cılığı haqqında çox şey danışar-dım. Və danışacağam da...

Allah ona uzun ömür bəxş elə-sin.

xeyir-duasını almaq istəyən bir kənd müəllimini ŞAİR adlandırmış-dı: "Qarşımdakı əsil şairdir. Misra-lar duru, fikirlər aydın, məzmunlu idi. Onu dinlədikcə düşünür-düm: Zakirin şeirləri ona görə sə-mimi və təbiidir ki, o, həyatı uzaq-dan seyr etmir, ona fəal münasibət bəsləyir, hər cür əllaməçilikdən, saxtakarlıqdan, mücərrəd uydur-malardan uzaqdır!"

*Bu yolu gəl gedək, izn ilə gedək,
Bir az ağır-ağır, hüzn ilə gedək.
Beş ilə on ilə, yüz ilə gedək;
Gedib çıxə bilək mənzil başına.*

*Getdikcə bu yol da qurtaran deyil.
Yol gedən - yol kəsib artıran deyil.
Bu yol gedənləri qaytaran deyil,
Aparıb çatdırar mənzil başına.*

O yol şeirə, sənətə ömrünü həsr edəcək bir kənd müəlliminin sona qədər addımlaya biləcək poeziya yolu idi. Geri qayıtmaq mümkün deyildi. Çünki:

*Ömür nədir, yaş mədir?
Bu can nədir, eşq nədir?
Könlüm sözə təşnədir
Bir susuz dəvə kimi.*

Zakir Məmməd o YOLun hər cür əzabına dözdü. Kimsə onun şeirlə-ri haqqında naqolay tərzdə düşün-mədi də. Doğrudur, onun bir şair və əsl ədəbiyyat adamı kimi xarak-terini, obrazını yaratmağa o qədər də meyilli olmadılar. Amma nə dəxli? Sabir demişkən: "Şeir bir gövhəri yekdaneyi ziqiymət-dir". Şeirlər yazılır, sonra oxunur, olsun ki, vaxtında qiymətini almır, amma illər keçir, yazılan şeirlərin yaşarılığını təyin edən ZAMAN gəlir.

Zakir Məmməd 70 yaşına qə-dəm qoyub. Amma o YOL hələ bit-məyib. Çünki Zakir Məmməd şeir yazmağı və şair olmağı qabaqca-dan düşünmür, şeir onun taleyidir.

*Mən odla oynamışam
Yanıb kül olmamışam,
Mən suyla oynamışam.*